

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

Αγαπητοί Αναγνώστες,

Τα άρθρα του παρόντος τεύχους της Κοινωνικής Εργασίας (τ. 139/2020) αναφέρονται σε σύγχρονα αλλά και διαχρονικά ερευνητικά αντικείμενα που απασχολούν την επιστήμη της Κοινωνικής Εργασίας και τους κοινωνικούς λειτουργούς, καθώς και άλλους κοινωνικούς επιστήμονες.

Χρησιμοποιούνται - και με ποιους τρόπους και εργαλεία - οι νέες τεχνολογίες στη θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των κοινωνικών λειτουργών; Ο επίκουρος καθηγητής Ιωάννης Δρίτσας παρουσιάζει στο άρθρο του ερευνητικά δεδομένα από την αξιοποίηση διαδικτυακών πλατφορμών εκπαίδευσης, στο νέο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Κοινωνικής Εργασίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Στην έρευνα - που διευκολύνθηκε από την υποχρεωτική διαδικτυακή εκπαίδευση λόγω της πανδημίας COVID-19 - έλαβαν μέρος πρωτοετείς φοιτητές/τριες του Τμήματος. Μεταξύ άλλων επί μέρους ευρημάτων σχετικά με τον βαθμό εξοικείωσης των σπουδαστών με τις νέες τεχνολογίες, το είδος των συσκευών και τα λογισμικά επικοινωνίας που χρησιμοποιούν, η έρευνα έδειξε ότι οι αποφάσεις των φοιτητριών/ών για την Κατεύθυνση σπουδών που θα ακολουθήσουν (της Κοινωνικής Εργασίας ή της Εκπαίδευσης) φαίνεται να επηρεάζονται από τις απόψεις των σημαντικών προσώπων στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Όσον αφορά τα αποτελέσματα της έρευνας θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος ήταν γυναίκες (90,2%). Ο συγγραφέας καταλήγει ότι οι πανεπιστημιακές σχολές θα πρέπει να "προσαρμόσουν τα προγράμματα σπουδών τους στις νέες συνθήκες εκπαίδευσης των κοινωνικών λειτουργών και των δασκάλων, λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη χρήση των νέων τεχνολογιών από νεανικούς πληθυσμούς".

Η φροντίδα παιδιών εκτός της βιολογικής τους οικογένειας σε ιδρυματικού τύπου δομές, δυστυχώς, εξακολουθεί να αποτελεί συχνά την εύκολη ή τη μόνη δυνατή λύση υπό συγκεκριμένες συνθήκες, σε πολλές χώρες του πλανήτη και της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας. Η ερευνητική βιβλιογραφία στον τομέα αυτόν διεθνώς είναι πλούσια. Τα συναισθήματα ενηλίκων ατόμων για τη ζωή τους κατά την παιδική και εφηβική ηλικία σε Παιδικό Χωριό S.O.S. στην Ελλάδα, διερεύνησαν ο κοινωνικός λειτουργός Ανδρέας Βοριζανάκης και οι επίκουρες καθηγήτριες Κλειώ Κούτρα και Νικολέτα Ράτσικα. Τα αποτελέσματα της μελέτης τους

δείχνουν γενικά μια θετική εμπειρία ζωής στο Παιδικό Χωριό, με στενούς δεσμούς με τη "μητέρα" S.O.S., χωρίς να λείπουν και αρνητικά συναισθήματα που κυρίως αναφέρονταν σε άτομα του προσωπικού. Αυτό όμως που φαίνεται να αφήνει ανεξιτηλο αποτύπωμα στον ψυχισμό αυτών των παιδιών - ακόμα και όταν αναγνωρίζουν ότι οι συνθήκες διαβίωσης στο Χωριό ήταν πολύ καλλίτερες και ασφαλείς απ' ό,τι στην οικογένειά τους - είναι η απομάκρυνση από την οικογένεια, κατά κανόνα χωρίς προετοιμασία του παιδιού. Ακόμα και στις περιπτώσεις συνεχιζόμενης επικοινωνίας με γονείς και συγγενείς, τα αμφιθυμικά συναισθήματα των παιδιών είναι έκδηλα.

Η χρήση ουσιών (ντόπινγκ) από παιδιά και εφήβους σε γυμναστήρια και χώρους άθλησης αποτελεί πολυπαραγοντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας διεθνώς. Έρευνες έχουν καταγράψει τους παράγοντες που ωθούν τους νέους να κάνουν χρήση ουσιών και εκείνους που τους αποτρέπουν. Βασισμένη σε βιβλιογραφική ανασκόπηση των τελευταίων 25 ετών είναι η μελέτη των κοινωνικών λειτουργών Λουκά Σπάρου και Ελευθερίου Δόγια και της επίκουρης καθηγήτριας Κλειώς Κούτρα, οι οποίοι εξέτασαν σε μετα-ανάλυση τα ερευνητικά δεδομένα για τους επιβαρυντικούς και προστατευτικούς παράγοντες στη χρήση ουσιών. Το φύλο, η προσωπικότητα, οι συμπεριφορές υγείας, το εκπαιδευτικό/οικονομικό επίπεδο, η "κουλτούρα" ντόπινγκ, τα κοινωνικά πρότυπα, τα δίκτυα επιρροής και οι σημαντικοί "άλλοι" φαίνεται να είναι οι κύριοι ατομικοί και κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν τους νέους στη χρήση ή μη αναβολικών. Οι επιπτώσεις της φαρμακοδιέγερσης στη σωματική και ψυχική υγεία, καθώς και στην κοινωνική συμπεριφορά των χρηστών έχουν επίσης καταγραφεί. Οι συγγραφείς καταλήγουν με έμφαση στην πρόληψη και στην ανάγκη ολιστικής αντιμετώπισης του προβλήματος μέσω διεπιστημονικής συνεργασίας, με σημαντικό τον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού.

Η Συντακτική Επιτροπή